

XXI LIETUVOS MOKINIŲ LIETUVIŲ VALSTYBINĖS KALBOS OLIMPIADA

--	--

Dalyvio kodas

Kalbos vartojimo užduotis – 60 min.

Kalbos vartojimo užduoties
vertinimas

1. Vertintojo vardas, pavardė, parašas

Kalbos vartojimo užduoties
vertinimas

2. Vertintojo vardas, pavardė, parašas

Galutinis vertinimas

Pakomisės pirmininko vardas, pavardė, parašas

Trakai, 2010 m. kovo 17–19 d.

KALBOS VARTOJIMO TESTAS

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą vedinį ir įrašykite jį į tekstą.
15 taškų.

Medžių brolijoje

- (0) *šimtas, metai* Ilgus (0) šimtmečius mūsų liaudis iš kartos į kartą perdavinėjo gražų priesaką: nukirtai medį, pasodink kitą! Tol buvo viskas gerai, kol gyvavo ši tradicija. Visą kraštą žalia skraiste gobė neįžengiamos girios.
- (1) pasaulis, jausti Miškas, medžiai formuoja (1) _____, charakterį ne tik tų
- (2) priglobti žmonių, kurie gyvena ar dirba jų (2) _____, bet ir tų, kurie ten
- (3) romantika lankosi. Atėjęs į žaliuosius rūmus, iškart pasijunti paslaptینگame ir (3) _____ pasaulyje. Aplink vien medžiai, ir tegirdi amžinai žalią jų
- (4) kasdiena ošimą. Tai nepaprastas ošimas. Jis išplėšia žmogų iš pilkos (4) _____, apgaubia jį didžia (5) _____ ir (6) _____.
- (5) ramus Lyg iš dosnaus šaltinio plūsta į kūną ir sielą (7) _____ ir įkvėpimo (8) _____.
- (6) palaiminti Girių didybę ošia pražilę _____
- (7) atgaivinti (9) _____ tėvuliai ažuolai, jų ramybę atkartoja (10) _____ uosiai. (11) _____ vargonais
- (8) versti pakilias sonatas groja (12) _____ pušys, (13) _____ simfonijas smuikuoja (14) _____
- (9) gumbuota, šaka eglės. Lyg žvangučiai tylutėliai skambčioja beržai, iš saulėto džiaugsmo
- (10) kieta, kakta amžinai virpa šokėjos drebulės. Kiekvienas medis turi savo nebylią šneką, kurios atskiri tonai susilieja į nepakartojamą žalią ošimą – medžių amžinatvės
- (11) žemas, balsas giesmę, skatinančią ir žmogų visą laiką veikti, dirbti, kurti. Ne kiekvienas gali
- (12) varis, liemuo girdėti šį miško (15) _____, o kas jį išgirsta, tas jau amžiams
- (13) graudus supranta, kad medis yra būtinas krašto peizažo elementas. Reikalingas žmogui
- (14) žalia, suknia kaip žemė, maistas, vanduo, oras, be kurių neįmanomas fizinis bei dvasinis gyvenimas.
- (15) gausti

(Pagal spaudą)

Taškai _____

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius pavartokite reikiamu skaičiumi ir linksniu. **20 taškų.**

(0) poetas	Gal ne vienas (0) <u>poetas</u> galėtų pasakyti: nepainiokit manęs su mano gyvenimu. Kiek (1) _____ daug ką atmeti iš savo gyvenimo, atsižadi žmonių ir išbrauki net (2-3) _____.	
(1) kartas		
(2-3) ištisi dešimtmetis		
(4) visa		
(5-6) viena idėja		
(7) nematomas		
(8-9) toks nenusakomas		
(10-11) ankstyvasis amžius		
(12) aš		
(13) nusižeminimas		
(14-15) užgaulūs žodžiai		
(16-17) ši diena		
(18) pats		
(19) pagrindai		
(20) prasmė		
		Tačiau kūrybinė sąmonė išsaugoja vientisumą, (4) _____ asmenybę kaip (5-6) _____, kur tiek daug (7) _____ ryšių, kuriuos metams bėgant vis naujai suvoki.
		Kiek daug (8-9) _____ dalykų imi iš (10-11) _____, kurio dar nesiekė jokia literatūra.
		Ir (12) _____ vis atrodo, kad poezija sūnaus palaidūno grįžimas į vaikystę dažnai su (13) _____, lyg ten ieškotum atleidimo už visus piktus darbus ir (14-15) _____.
		Ir bet koks kūrinys apie (16-17) _____ dalykus, apie vieną akimirką yra skersinis savo (18) _____ patyrimų pjūvis per visą gyvenimą – iki pat (19) _____. Kitaip kūryba neturėtų (20) _____.

(Pagal Marcelijų Martinaitį)

Taškai _____

3 užduotis. Kairėje pateiktus veiksmažodžius pavartokite nurodytu laiku ar nuosaka. 20 taškų.

- (0) *sėdėti* – būt. k. l.
 (1) pajunta – būt. k. l.
 (2) slėpėsi – es. l.
 (3) įsistebeilyti –
 būt. k. l.
 (4) suurgzti – būt. k. l.
 (5) suklūsta – būt. k. l.
 (6) užuodžia – būt. k. l.
 (7) slapukavo – tar. n.
 (8) viauktelėti – būt. k. l.
 (9) stebėjo – es. l.
 (10) nekelia – būt. k. l.
 (11) kiūtojo – es. l.
 (12) nusipurtyti –
 būt. k. l.
 (13) nušlamsi – būt. k. l.
 (14) nudzingsi – būt. k. l.
 (15) dingsta – būt. k. l.
 (16) klykauja – būt. k. l.
 (17) nurimsta – būt. k. l.
 (18) pasiražyti – būt. k. l.
 (19) nukiūtina – būt. k. l.
 (20) išskiria – būt. k. l.

Juodame kriaušės šešėlyje Tervydis (0) *sėdėjo* tyliai, net ranką bijodamas pajudinti, bet Usnė vis vien (1) _____, kad po medžiu kažkas (2) _____. Kalė (3) _____ į tą pusę ir (4) _____. (5) _____ ir kiti šunys. Usnė tikriausiai (6) _____ pažįstamą kvapą, bet nepatikėjo, kad tokiu laiku jos šeimininkas taip keistai (7) _____. Susierzinusi dar kartą (8) _____. Usnei nepatiko, kad laisvus jų būrio žaidimus mėnesienoje kažkas (9) _____. Žinoma, galėtų pamokyti keistuolį, bet ne savo kieme ji triukšmo niekada (10) _____. Tegu (11) _____.

Usnė (12) _____ ištaškydama paskutinę drėgmę iš savo kailio ir grakščiais šuoliais pasileido į nuožulnų paežerės šlaitą. Visa gauja (13) _____, (14) _____ per jauną rasotą žolę ir (15) _____ balsvoje naktyje. Tik išgąsdinta pempė kurį laiką dar (16) _____, pagaliau ir ji (17) _____.

Tervydis atsistojo ir (18) _____. Nutirpusiomis kojomis nerangiai (19) _____ iki pat ežero. Mėnulio pilnatis šviesoje jis įžiūrėjo šunų pėdas, įsispaudusias drėgname pakrantės smėlyje. (20) _____ net tą vietą, kur po maudynių buvo atsigulusi Usnė.

(pagal Algirdą Pocių)

Taškai _____

4 užduotis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite reikiamą dalyvį, pusdalyvį ar padalyvį ir įrašykite į tekstą. **20 taškų.**

(0) sustoti	Prie valsčiaus jis vėl (0) <u>sustojes</u> . Kitoje aikštės pusėje, šaligatviu, nustraksėjo keletas plikablauzdžių berniūkščių su ilgomis meškerėmis. Nuo šventoriaus medžių ir nuo grindinio pakilo varnų būreliai. Dusliai
(1) užti	(1) _____ ir (2) _____ ant (3) _____
(2) pasišokėti	grandinio akmenų, nubarškėjo sunkvežimis. Toli už miesto, prie upės,
(3) prasikišti	subliovė avis. Ir vėl pasidarė tylu tylu. Tik kartkartėmis nuo (4)
(4) pasislėpti	_____ ir vėl (5) _____ iš už debesų saulės
(5) pasirodyti	po aikštę šliaužiojo pilki šešėliai, lyg per žemę bėgtų ilgi šiurpuliai. Liudvikui atrodė, kad ir jo galva taip pat drumsčiasi ir vėl prašviesėja kaip ši aikštė.
(6) atsipeikėti	(6) _____ jis susigriebė, kad vėl žiūri į tą patį raudoną
(7) pagauti	namą. Ūmai jį (7) _____ baimė. Kažkoks neaiškus, kraupus
(8) plūsti	jausmas (8) _____ iš tos aikštės į jį. Ne, ilgiau čia
(9) šlubčioti	nebegalima pasilikti. Ir (9) _____ jis patraukė tolyn.
(10) pereiti	(10) _____ aikštę, Pranulis skuto (11)
(11) neatsigręžti	_____. Bet jo dėmesį patraukė dvi senyvos moterėlės,
(12) šnekučiuotis	(12) _____ prie (13) _____
(13) sukniubti	namelio vartų. Viena jų, su (14) _____ ant pakaušio
(14) atsmaukti	skarele, matyt, buvo labai (15) _____ į savo kalbą, kad net
(15) įsigilinti	skeryčiojo rankomis, purtė galvą, nuolat kėlė prie lūpų rodomąjį pirštą.
(16) prisiartinti	Tačiau jam (16) _____, abi jos kažkodėl nutilo ir
(17) paeiti	peržvelgė Liudviką nuo galvos ligi kojų. Tas jų žvilgsnis, gudrus, slapukiškas, kažkoks įtarus, buvo labai nemalonus. Liudvikui pasirodė, kad šios dvi moterėlės kažką žino ir slepia nuo jo. Jis net panorė truputį stabtelėti ir pasiklausyti. Taip jis ir padarys. Va, (17)
(18) atsileisti	_____ kiek į šalį, pasilenks ir suriš (18)
(19) išsiimti	_____ batų raištį. Arba ne. Dar geriau bus, jeigu jis,
(20) žiūrinėti	lyg niekur nieko, (19) _____ iš kišenės senąją bendrovės
	knygutę ir (20) _____. Juk žmogui gali prireikti ką nors pasitikrinti.

(pagal Joną Mikelinską)

Taškai _____

5 užduotis. Parašykite trūkstamus skyrybos ženklus. 10 taškų.

Mažvydo asmenybė,(0) jo idėja ir laikas seniai traukė mano dėmesį. Kontinentas, kurį jis atrado ir įdavė mums į rankas didelis, neaprėpiamas, amžinas. Knyga! Nežinau ką galima padaryti daugiau žmonių labui humanizmo ir pažangos lietuviško žodžio labui. Argi ne jis suteikė balsą amžinybėje, prakalbindamas mūsų širdis taip intymiai, šiltai ir betarpiškai Broliai seserys imkit mane ir skaitykit ?

Istorija, deja, išsaugojo labai nedaug duomenų apie Mažvydo gyvenimą bei veiklą. Nedaug turime šaltinių ir paminklų bylojančių apie to meto kultūrą ir buitį. Todėl, restauruojant epochą ir žmones, ne sykį teko vadovautis analogija pasiremti intuicija, fantazija.

(Pagal Justiną Marcinkevičių)

Taškai _____

6 užduotis. Įrašykite praleistas raides. Skliausteliuose pateiktus žodžius parašykite kartu arba atskirai (rašykite aiškiai, žodžius, rašomus kartu, aiškiai sujunkite). 15 taškų.

Susitelkdavo (0) ten ir debesys. **P_gos (1)** ir viesulai visuomet **atlē_davo (2)** iš pietvakarių **plyn_mos (3)**, atnešdami stulpais **s_kuriuojantį (4)** sniegą ar vieškelio dulkes ir **išg_stingą (5)** **galv_jų (6)** maurojimą; iš ten, kur **sp_guotais (7)** saulėlydžių **pavakar_s (8)** jie **išgir_davo (9)** tolimo traukinuko **_ktelėjimą (10)**.

O pavasaris (**vėl, gi**) _____ **(11)** prasidėdavo šiaurės vakarų kampelyje. Ten atsiverdavo plačios kovo žaros su **pirm_jų (12)** pempų klyksmu virš plonu, traškiu **led_kšniu (13)** aptrauktų kalvų ir pievų, toje pusėje, kur **ištir_davo (14)** rudeninės gervės ir saulė pažadinta tų garsų, smogdavo savo **pirm_sius (15)** spindulius į ledą.

(Pagal Bronių Radzevičių)

Taškai _____

RAŠYMO TESTAS

(trukmė – 90 min.)

Užduotis. Pasirinkite vieną iš dviejų skelbimų (**A** ar **B**) ir parašykite 350–400 žodžių straipsnį į jaunimo žurnalą.

Sugalvokite patrauklų straipsnio pavadinimą.

Pastaba. Straipsnio pasirašyti nereikia.

A

2010 metais Lietuva mini Žalgirio mūšio 600-ąsias metines.

Jaunimo laikraštis skelbia konkursą, kurio tema *Kodėl tautos praeitis svarbi ateičiai?*

Kviečiame rašyti straipsnius.

Pasirinkite porą istorinių įvykių ir aptarkite jų svarbą tautos istorijai. Savo argumentus pagrįskite.

Žanras – straipsnis.

Adresatas – bendraamžiai.

Tikslas – įtikinti.

Laukiame jūsų straipsnių.

B

2010 metais kovo 11 dieną Lietuva mini 20 metų Nepriklausomybės atgavimo datą.

Jaunimo laikraštis skelbia konkursą, kurio tema *Kodėl tautos praeitis svarbi ateičiai?*

Kviečiame rašyti straipsnius.

Aptarkite šią svarbią tautos istorijai datą. Savo argumentus pagrįskite.

Žanras – straipsnis.

Adresatas – bendraamžiai.

Tikslas – įtikinti.

Laukiame jūsų straipsnių.

(50 taškų)

Pastaba. Parašę rašinį suskaičiuokite žodžius ir parašykite rašinio pabaigoje.

ATSAKYMAI

1 užduotis (15 taškų)

1.	pasaulėjautą	6.	palaima	11.	Žemabalsiais
2.	prieglobstyje	7.	atgaivos/atgaiva	12.	varialiemenės
3.	romantiškame	8.	versmė	13.	gaudokas/graudulingas/graudžiai
4.	kasdienybės	9.	gumbuotašakiai	14.	žaliasuknės
5.	ramybe, ramuma	10.	kietakakčiai	15.	gausmą/gaudimą/gaudesį

2 užduotis (20 taškų)

1. kartų	6. idėja	11. amžiaus	16. šios
2. ištikus	7. nematomų	12. man	17. dienos
3. dešimtmečius	8. tokių	13. nusižeminimu	18. paties
4. visą	9. nenusakomų	14. užgaulius	19. pagrindų
5. vieną	10. ankstyvojo	15. žodžius	20. prasmės

3 užduotis (20 taškų)

1.	pajuto	8.	viauktelėjo	15.	dingo
2.	slepiasi	9.	stebi	16.	klykavo
3.	įsistebeilijo	10.	nekėlė	17.	nurimo
4.	suurzgė	11.	kiūto/kiūtoja	18.	pasiražė
5.	Sukluso	12.	nusipurtė	19.	nukiūtino
6.	užuodė	13.	nušlamsėjo	20.	Išskyrė
7.	slapukautų	14.	nudzingsėjo		

4 užduotis (20 taškų)

1.	ūždamas	8.	plūdęs	15.	įsigilinusi
2.	pasišokėdamas	9.	šlubčiodamas	16.	prisiartinus
3.	prasikišusių	10.	Perėjęs	17.	paėjęs
4.	pasislepiančios	11.	neatsigręždamas	18.	atsileidusį
5.	pasirodančios	12.	besišnekučiuojančios	19.	išsiimsiąs
6.	Atsipeikėjęs	13.	sukniubusio	20.	žiūrinėsias
7.	pagavusi	14.	atsmaukta		

5 užduotis. (10 taškų)

Mažvydo asmenybė, **(0)** jo idėja ir laikas seniai traukė mano dėmesį. Kontinentas, kurį jis atrado ir įdavė mums į rankas, – **(1)** didelis, neaprepiamas, amžinas. Knyga! Nežinau, **(2)** ką galima padaryti daugiau žmonių labui, **(3)** humanizmo ir pažangos, **(4)** lietuviško žodžio labui. Argi ne jis suteikė balsą amžinybėje, prakalbindamas mūsų širdis taip intymiai, šiltai ir betarpiškai: **(5)** „Broliai, **(6)** seserys, **(7)** imkit mane ir skaitykit“ **(8)** ?

Istorija, deja, išsaugojo labai nedaug duomenų apie Mažvydo gyvenimą bei veiklą. Nedaug turime šaltinių ir paminklų, **(9)** bylojančių apie to meto kultūrą ir buitį. Todėl, restauruojant epochą ir žmones, ne sykį teko vadovautis analogija, **(10)** pasiremti intuicija, fantazija.

6 užduotis. (15 taškų)

Pūgos (1), atlėkdavo (2), plynumos (3), sūkuriuojantį (4), išgastingą (5), galvijų (6), speiguotais (7), pavakariais (8), išgirsdavo (9), ūktelėjimą (10), **vėlgi** (11), pirmujų (12), ledokšniu (13), ištirpdavo (14), pirmuosius (15).